

Umrli je Allen Tough – velikan andragogike

S triletno zakasnitvijo sem na medmrežju zasledil informacijo, da je andragogika izgubila enega svojih najpomembnejših pripadnikov – Allena Tougha (1940–2012).

Allen Tough je avtor enega najpogosteje citiranih del andragoške literature – knjige *Učni projekti odraslih: Nov pristop v teoriji in praksi učenja odraslih* (*Adult's Learning Projects: A Fresh Approach to Theory and Practice in Adult Learning*; navedeno v 1867 virih). V prvem delu svoje poklicne poti je raziskoval učenje odraslih, svoje raziskovalne izsledke pa je objavil še pred že navedenim delom tudi v knjigah *Učenje brez učitelja: Raziskava o nalogah in pomoči odraslim pri njihovih projektih samostojnega učenja* (*Learning Without a Teacher: A Study of Tasks and Assistance during Adult Self-Teaching Projects*, 1967) in *Zakaj se odrasli učijo: Raziskava o poglavitnih razlogih za začetek in nadaljevanje učnega projekta* (*Why Adults Learn: A Study of Major Reasons for Beginning and Continuing Learning Project*, 1968). V tem obdobju je svoja raziskovanja razširil še na vprašanje človekovega namembnega spreminjanja, ki je logično nadaljevanje proučevanja učenja odraslih, saj je učenje pomembna prvina človekovega spreminjanja in ga pomembno določa to, da ni naključno in ga človek, tako kot učenje, namerno udejanja. Človek ima, ugotavlja Tough, tako potrebo po učenju kot tudi po spreminjanju. Ugotovitve raziskav o namembnem spreminjanju je objavil leta 1982 v knjigi *Intentional Change: A Fresh Approach to Helping People Change* (*Namembno spreminjanje: nov pristop za pomoč ljudem pri njihovem spreminjanju*).

Te raziskave so dale za spoznavanje človekovega učenja pomembne ugotovitve, med temi štejem za najpomembnejšo to, da domala ni človeka, ki ne bi vsako leto opravil vsaj enega 'učnega projekta' (pojasnilo sledi v nadaljevanju). To temeljno ugotovitev dopolnjuje še vrsta podrobnejših, kot so: ljudje opravijo povprečno 5 učnih projektov (UP) na leto, za posamezen UP porabi posameznik povprečno 100 ur, letno znese to 500 ur, kar je približno 10 ur tedensko; večino (73 odstotkov) svojih UP načrtuje in pripravi posameznik sam, izpelje pa jih tudi sam ali s pomočjo drugih ljudi in virov; le 5 odstotkov UP je takšnih, da z njimi pridobijo odrasli uradno verificiran izkaz (spričevalo, diplomu) o izobrazbi; vsebine projektov in področja učenja so zelo različni. In še o spreminjanju: skoraj vsi ljudje (96 odstotkov) se spreminjajo; ljudje udejanjijo kar 80 odstotkov svojih sprememb, ki so si jih zamislili; človeku pri njegovem namembnem spreminjanju pomagajo različne osebe in ustanove; med 'pomagači' prevladujejo nepoklicni (pri 68 odstotkih vseh sprememb), poklicnih je manj, kot si mislimo (sodelujejo le pri 5 odstotkih sprememb).

Zanimiva je metoda, ki jo je uporabil Tough pri svojem raziskovanju. To je poglobljen intervju, pri čemer spraševalec aktivno napeljuje in spodbuja vprašanega, da se spomni svojih dejavnosti – učenja ali namembnega spreminjanja. Kot enoto za merjenje učenja je uporabil učni projekt; to je niz med seboj povezanih učnih epizod, ki trajajo najmanj 7 ur, so strogo namensko usmerjene k pridobivanju določenega opredeljenega znanja ali spretnosti ali kakšne druge trajnejše osebne spremembe in se morajo v tem minimalnem obsegu zgoditi v razdobju polovice leta, lahko pa seveda trajajo tudi dlje.

S svojimi raziskavami o 'učnih projektih odraslih' je Tough nedvomno postavil temeljne kamne filozofiji in strategiji vseživljenjskosti učenja in izobraževanja. Mnogi menijo, da pomeni odkritje UP eno pomembnejših odkritij vseh časov na področju izobraževanja in učenja.

Tough je bil človek nemirnega duha, vizionar. To se je izkazalo tudi v drugem obdobju njegove poklicne poti, ko ga domala povsem 'obsedejo' nove teme, kot so raziskovanje 'zunajzemeljske inteligence'

(extraterrestrial intelligence), proučevanje dobrobiti prihodnjih generacij in dolgoročne prihodnosti človeške civilizacije ter človekoljubno raziskovanje pomena in namena, na ravni posameznika, družbe in na kozmični ravni. Ker ta raziskovanja presegajo področje andragoškega zanimanja, jih v tem prispevku ne bomo podrobneje opisovali. Bralec se lahko o tem in podrobneje o njegovih raziskovalnih ugotovitvah na področju andragogike seznanja v daljšem prispevku z naslovom *Allen Tough – raziskovalec učenja in spreminjanja odraslih ter vizionar* (*Andragoška spoznanja*, 3, 2015, str. 99–105). Tough je diplomiral na Univerzi v Torontu iz psihologije, doktoriral pa na univerzi v Čikagu (University of Chicago) iz sociologije; 33 let je bil profesor na Univerzi v Torontu.

Zoran Jelenc (zoran.jelenc@guest.arnes.si)